

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetéseknek első díj szerint számíljuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

— Megjelenik minden szombaton. —

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főgimnáziumi igazgató.

Felölös szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlér sora 20 fillér.

Sivár jelen, sötét jövő.

(I. G.) Az év legszebb időszakába eső pünkösdt a természet virágos köntösben ünnepli.

Fenséges gondolat volt a Szentlélek eljövételének ünnepét a természet megújulásának és diszben való megjelenésének idejére rendezni be.

Megtörténhet-e ez a megújulás és új diszben való megjelenés anélkül, hogy még a leg-egyszerűbb ember lelkében is ennek gyönyörűsége és fenséges volta a multnak emlékei és a jövőnek reményei felől elmélyedést, gondolatfolyást ne keltene.

A természet mindenütt kiegyenlítésre, összhangra törekszik. Minket is megújulása arra indít, hogy hangulatának megfelelően örvendjünk és halánknak adjunk kifejezést a Gondviselés végtelen jóságá iránt, aki megengedte és segített, hogy „annyi balszerencse és oly sok veszély után éljünk a hazán”.

Van-e méltóbb és alkalomszerűbb idő az ünnepi magunkba szállásra a pünkösdnél, a természet megújulásának fenséges ünnepénél?

Ha mégis nem örömtől áradozunk, hanem tekintetünket a sivár jelenbe mélyesztjük és innen a bizonytalan jövő örökös köd borította tájai felé fordítjuk, annak meg vannak bőven a maga komor, aggodalomkeltő okai.

Nem ilyen komor és aggodalomkeltő ok-e a faji sajátágunkból folyó örökös perpatvar, a tullejtott politikai pártoskodás, ami vakká teszi a magyarságot olyan jelenségek meglátására és olyan hibák felismerésére, melyek észrevétel nélkül nap-nap után szu módjára örlik a magyar nemzet ezer éves életját?

Míg a nemzet törvényhozói revorverrel és boxerrel a kezükben állanak egymással szemben a nemzet tanácskozási termében afelett való vitában, hogy a tanácskozási házszabályokat, ki sértette meg, ki élt azokkal vissza, és hogy az új választójog mennyire legyen általános és tit-

kos, azalatt az erős faji érzéssel bíró és kitarlóan dolgozó ellenségeink pénzintézetei lassanként kiszedik a magyarság kezéből a hazai föld egy-egy becses darabjának tulajdonjogát. Mig mi perlekedünk és egymást gyengítjük, addig ők vagyonosodnak és kétféleképpen erősödnek. Erősödnek vagyonban és erkölcsi öntudatban egyaránt.

Hát nem ilyen kettős erősödésnek lehet-e tekinteni azt a ránk nézve felette szomorú jelenséget, hogy Erdélyben az eladásra került magyar uradalmak és más tekintélyes birtokok a felölt 20–25 év alatt csaknem kivétel nélkül mind oláh kézre kerültek. — Sőt a magyarság örökszegenére a kolozsvári magyar Nemzeti Színház ingatlan vagyonát is egyik oláh pénzintézet vásárolta meg.

És megtörténhetett ez a botrányos eset az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület székhelyén éppen abban az évben, mikor a nagy lelkesedéssel létesített és milliós meghaladó vagyon felett rendelkező egyesület fennállásának 25 éves jubileumát ünnepelte.

Keserűen jegyzi meg Csányi Gusztáv dr. az Országos Magyar Szövetség felkes titkára f. évi febr. 6-án a Szövetség ülésén tartott felolvasásában, hogy a jubileumot tulajdonképpen az oláhok ünnepelték meg az említett magyar kulturális nemzeti vagyor megvásárlásának sikerével.

Lehet-e csodálkozni, ha az Emke jubileumi ünnepén jelenlévő egyik nagytekinthető államférfiunk nem az ünneptől megittasult örömmel, hanem a legteljesebb kétségbeeséssel tért haza azzal a kijelentéssel, hogy „Erdélyt elveszítettnek tekinthetjük”.

Ha idáig talán még nem jutottunk is, nem-sokára eljutunk, mihelyt az általános választójogot radikális irányzattal törvénybe iktatjuk, mert akkor örökre leszorul a napirendről minden olyanféle javaslat minő pld. a Darányi telepítési javaslata volt, melynek céljaként megalkotója előtt Magyarország nemzeti és állami kon-

szolidációjá lebegett egy 120 millió koronás telepítési alap létesítésével, hogy ennek segítségével a nemzeti birtokpolitika nagyfőntosságú feladatait sikeresen meglehessen oldani.

Hát nem leszorul-e a napirendről örökre az ilyen kérdés, ha ott tartunk, hogy a létesítendő választójognál még politikai párttöredék sincs, amely a választói jogosultságot a magyarul irni és olvasni tudás feltételéhez akarná és merné kötni, holott ez lenne az egyedüli feltétel, amely a vezetőszeretet a magyarság kezében biztosítaná. Hogyne szorulna le, — mikor most a magyarság politikai uralmának idején állítólag fedezet hiányában, — de valóságban a nemzetiségek (különösen az oláhok) érzékenységeinek kimélése okából, talán éppen a velők való béke fantomjának kedvéért szorult le a napirendről.

Pedig ők a legkisebb tekintettel sincsenek a magyarság érzékenységre, hiszen pénzintézeteik a székelyföld lakosságát is elarasztyák hitellel, és minden megfoghatót megragadnak, hogy minél erősebb birtokos osztályt teremtsenek.

Mi csak hirdetjük, ők pedig mind közelebb jutnak annak az igazságnak megvalósításához, hogy a kié a föld, azé a haza.

Nagyon téved a magyar társadalom, ha azt hiszi, hogy a városok megmagyarosodása egy magában gátot tud vetni az oláh terjeszkedésnek. Most már pénzintézeteik nemcsak magyar birtok vásárlással foglalkoznak, ahol csak tehetik, hanem iparostanoncokat képezetnek oly célból, hogy önálló iparosokkal erősítsék a városok oláh polgárságát.

Hol van, ki hallott olyan magyar kulturgyuletről, vagy magyar pénzintézetéről, — mely ilyesféle tevékenységet lejtene ki? Van-e magyar pénzintézet, mely kulturális célt szolgáló áldozatkészségével az összehasonlítást kiállaná egy nagyszabéni Algemeine Sparkasszával, mely egyetlen évben szász nuzmeti célokra 798.658 koronát — vagy az Albina oláh pénzintézetével,

A „CSIKI HIRLAP” TÁRGÁJA.

Modern strófák.

Irta: Földes Zoltán.

I.

Légy álnok, szivtelen;
De látszóan szives;
Ki édes-finoman
Csupán a konkra les.

A hóhértól tanulj:
A fess, hohiém Bali
Keztyús kézzel siet
Élted kioltani...

II.

Népdalt, ha énekelsz,
Modern formába öntsd;
Dalold zsúrt, szóaré,
Tábelédót és lönest.
A Margitkrémről oszt
Vidor dalt zengedezz;
A vad poézis így
Szépen csiszolva lesz...

III.

Ha verset írsz: ne értsd,
Ami papírba veisz;
S amíg Te verseden
Jóízűen nevelsz:
A művelt publikum

Abból esprít merit,
Abban találja fel
„Magasztos élveit”...

Csak írj homályosan;
Minél homályosabb,
Aki „gyönyörködik,”
Csak annál több akad.

Ez originális:
„A kék mező siet,
Halványbitor folyam
Nyargalja az eget...”

S nevezd zöldnek, ami
Ártatlan tisztaság;
Állítsd sötétnek a
Házak fehér falat.
A holdat úgy jelezd,
Mint „elbukó latort,”
Mondjad csigernek a
Tokaji asszúbert...
Új „meglátás” csövént
Vizsgáljad az eget,
És ird le ujonan
Amazt magad felett.
Új felfogás szerint
Az ég egy fürtelem,
Melyen a sok csillag,
Mint himlő van jelen.
A hold esetleg egy
Szilvásgombócka csak,
Melyet kék sejtések
Rémes ajka harap.
Az ég alján sikoly
Melódijája szól,

A mennyben egy titán
Kacagva haldokol...

IV.

Gunyold a gyógyító,
Lélekmentő Hitet.
A tlemba, ha mégy,
Légy elegáns, hideg.
Inára solise nyisd
Beszédes, csacska szád,
Mert hisz nem kultivál
Modern ész — babonát!

A kollega ur.

Irta: Lázár István.

(Folyt. és vege)

Végtelen nehéz, kinokkal teljes volt az éjszakája.
Láz remegtette a testét, Láz remegtette a lelkét, de hajnal felé megnyugodott. Aludt egy keveset. Hé! óra tájban fölkel, megreggelizett és felkilenckor már bekopogtatott a fogalmazóhoz.

— Jó reggelt kívánok...
— Jó reggelt, kedves Péterffy ur... Ejnye, be! rosszul néz ki! Talán nem aludt az éjjel?
— Nem.
— Nyomozott?
— Igen.
— Van valami eredmény, vagy...
— Van.
Hogyan?
— Megkerült a gyilkos.

mely szintén egyetlen évben az ő nemzeti céljaira 176.280 koronát adott, míg egy nagy székely pénzügytől feljegyezte egy ilyen irányban bönösöző statisztikus, hogy fennállása óta összesen 34. mond harmincnyegy koronát áldozott nemzeti celokra.

Még nem jutottunk el odáig, hogy Erdélyt a magyarságra nézve elveszítettnek tekintsek a Királyhagától nyugatra lakó magyar testvéreink; de bizonyára eljutunk, ha az eladásra kerülő magyar birtokot ezután is vétkes könnyelműséggel ellenségeink kezébe jutni engedjük vagy pláne odasajátítjuk, mint közelebb egyik budapesti magyar pénzügytől tette; ha alkalmas telepítési és birtok politikával az erdélyi magyarság támogatást nem nyer; ha féltlenül szemléljük, hogy a mi terményeinket horvát, szerb, cseh, osztrák megtorlás nélkül bojkottálja és mi nekünk meg ahhoz sincs elhatározásunk, hogy szükségleteinket azokból a cikkekből, melyek hazánkban jó minőségben készülnek, hazai forrásból szerezzük be.

Csak vegyük magunkat itt Csikban. — Ki halott és ki látott megyénkben olyan irányú mozgalmról, mely kereskedőinket magyar iparcikké beszerzésére buzdította vagy bar szelid nyomással arra szorította volna, hogy idegen árúk mellett a honi gyártmányokról se feledkezzenek meg és azokat is a vevő közönségnek hozzáférhetőkké tegyék.

Vajha lenne a pünkösdek, a Szentlélek eljövetelenek ezen ünnepe egyszerűsége a magyar társadalom elmékedéseinek és magabizalomának fordulatot előidéző ünnepe, hogy felismerje terde helyzetét, melybe politikai vezető szerepéből fakadt elbizakodottsága ejtette, nemzeti erősenek hatékonyabb kifejezésre jutásával, ontandata és önzertete új életre keljen.

Reméljük és hisszük, hogy belső ellenségeink celtudatos, kitartó munkálkodásainak meggyőzősége valahára fel fogja ebrzesíteni a szunadó magyar társadalmat. Mert lehetetlen észre nem venni, hogy nemzetiségeink a politikai hatalom birtokán kívül is mind félelmesebb verseny társainkká lesznek; mi pedig a kezünkben levő politikai hatalom dacára velük szemben terti veszítünk.

Nem azt igazolja-e ez a jelenség; hogy a küzdelem erősit, a kényelem elpuhit.

Pünkösöd.

Az emberiség, a hétköznapi, gyarló emberiség kozsannával ünnepli a legpoétikusabb ünnepet, piros pünkösöd napját. A legfáslutabb lélek, a legesőkönyösebb szív is ujjong a pünkösöd eljövetelenek. Mikor az élet telve van megannyi szomorúsággal, keserűséggel és bánattal! Csupa teher, mely gondok, nehéz bilincsek, sorvasztó munka az élet, mely gyorsan,

— A gyilkos? — kiáltoa a fogalmazó lelkesülten. — Megvan? Ilyen hamar?

— Igen.

— És ki a gyilkos?

— Én.

Mondta csendesen. Egy arcizma se randult. A fogalmazó pedig úgy elamult, hogy a tollat kiejtette a kezéből.

— Megbolondult?!

A detektív bólintott, hogy csakugyan ő a gyilkos.

— Lehetsélen! — kiáltoa a fogalmazó s úgy nézett rá, ahogyan örülte szokás nézni. — A gyilkos? Maga a gyilkos?!

— Én.

— Az Isten szerelmére, ne beszéljen ilyen örülte!

Hát hogyan lenne lehetséges ez? Bocssáson meg, de maga... beteg! Hogyan? Míképpen, hiszen?!

— És elmondta a detektív, hogy hogyan és míképpen történt. Elmondott mindent leplezetlenül, logikusan, hogy a fogalmazó belesápadt. Összescepta kezét és éppen felemli akart, amikor kopogás hangzott.

— Tessék!

Kellemen detektív lépett be az ajtón s maga előtt egy bilincsbe vert embert fuszokt. Meghajtotta magát s kollegájára különös pillantást vetve megszólalt:

— Ime, a gyilkos!

A fogalmazó fölkiáltott.

— Micsoda gyilkos?!

— Az öreg gyilkosa.

Kövé meredt a másik detektív; a fogalmazó megnemult. Hol az első, hol a második gyilkosra nézett, aztán a bámullatól hebegni kezdett:

— A gyilkos... Hát melyik a gyilkos?

— Ez a gyilkos — mutatott Kellemen detektív

nem pihenvé száguld el felettünk; alig-alig jut e gyors és fekevesztett vágatásban egy-egy pillanatnyi megállóhely, egy cseppnyi pihenő egy parányi oázis, s az élet fentartásáért folytatott nehéz és elkeseredett küzdelemben, a betévő talatért folyó görnyesztő és teszesztó munkában nem igen akad idő a szabadabb és üdebb léleketvételre. A kemény dolog, a mindennapi kenyér megszerzésének robotos munkája lenyűgözi, földhöz huza a modern embert. A lélek, a gondolat, az érzés bilincsekbe van verve, a senyvesztő munka akadályozza, gátolja magabizabb roptében.

Légy üdvözölve poétikus, szép ünnep. — Virágos pünkösöd napja köszöntünk. Eljöttél közbünk, szürke emberekhez, eljöttél és magaddal hozd varázslatos bajad, csodás szépségedet, úde zománcodat és jószágos derűdet.

Légy üdvözölve virágos pünkösöd napja, ki eloszlátod szívünk felett a borot, lelkünkrol leveszed a szomorúságot, vallánkrol a nyűgöt, terhet s pillanatra tisztább, üdebb atmoszférában érezzük magunkat. Elfeledjük kinn a természet ölen, a nagy mindenségben minden fáj dalmunkat, keservünket, elfeledjük a súlyos gondokat, az élet nehézségeit, a sok virág között a kéklő, mosolygó ég alatt min-lent elfeledünk a mi fáj, a mi bánat, a mi sajog.

Tisztának, frissnek, mecsoktalannak érezzük magunkat és lelkünket, menten minden emberi gyarlóságtól, irgységtől, kajánságtól és álszenteskedéstől. Elvesznek egyszerűben a rossz indulatok, a káros szenvedélyek és Isten szabad ége alatt örülünk a csendes, nyugalmas, egyszerű életnek.

Térítsen magunkhoz ez az egyszerű bájos, fenségesen gyönyörű piros pünkösöd napja. — Tanuljuk meg, hogy az élet nem áll a boldogság, a jólét a kényelem és gond nélkül való éles végtelen sorozatból; sok csalódás, sok keserűség felváltva pillanatnyi örömmel jut ki osztályrészesünkül. Az elégedetlenséggel, a csüggedéssel, a kétségbeeséssel nem érünk célt, — istenkáromlással nem visszük előbbre ügyünket, sőt jobban elmérgesítjük, lassan-lassan elidegenedünk embertársainktól, elveszítjük lábunk alól a talajt és esünk, zuhanunk bele a feneketlen örvénybe.

Legyünk elni akarók, nézzünk szembe az élet száz meg száz változataival, a sors csapásait tűrjük erős akarattal, szívós kitartással, legyünk vértelve, pancélozva minden ütést, sújtást ellen, mely ellentünk irányul, mert ha hamar vagy könnyedén elveszítjük energiánkat, akkor mi is

a megbilincselte emberre. A bámullatól egyik sem tudott szólni. Folytatta:

— Keller Siegfried, vegyész...

A második gyilkos lehajtotta a fejét és hullott a könyve.

— Beismerésben van...

A második gyilkos bólintott, hogy beismeri...

— De hát hogyan? — tört ki a fogalmazó s megint összescepta a kezét. — Hogyan?

Kellemen detektív jelentette:

— A mérgezőveg vezetett nyomra. Elmentem egy vegyvizsgáló laboratóriumba. Ott is azt mondták, ismeretlen mérget, mely a mérgek világában valóságos torradalmi jelentőségű... Könnyen ment a nyomozás...

Az egyik asszisztens azt mondta, hogy ez a mérgező nem lehet más találmány, csakis ez az uré...

Keller Siegfried... aki egy zseniális mérgekvevő...

És míg a második gyilkos csendesen zokogott, tovább jelentette:

— Ó: perc múlva már tudtam a lakását. Nem találtam otthon. Egész éjjel lestem... És ma reggel sikerült elfognom...

— És... és... hogyan történt? ... Mit mond... No, Keller, hogyan történt?

Nem tudott szólni a gyilkos.

— Elmondom én, ha megengedi a fogalmazó ur... Keller tegnaptól este bement egy kocsimába s egy idegen ember asztalánál helyet foglalt. Az idegen a jegyzetét elővette és ekkor pénzt látott nála. Nem volt pénze Kellernek és ekkor hirtelen arra gondolt, hogy van a mellette ülőnek. A mérgező a zsebében volt s csak az alkalmas pillanatra várt. Ez el is jött csakhamar. Az idegen néhány pillanatra kiment s ez alatt az idő alatt Keller is elhagyta a poltát, annyira, mint az idegen és saját találmányából —

elvesztünk. Ha tűrni és bizni, szenvedni és nemelni nem tudunk, akkor valójában belekerülünk a legzavarosabb helyzetbe, s minél inkább akarunk szabadulni a kaósos légkörből, annál kevésbé szabadunk.

Fogadjuk szeretettel, igaz hittel a virágos piros pünkösöd napjának eljövetelet, csüngünk rajta és leledjük el benne mindazt, ami rosszat érzünk, tudunk és gondolunk. — Alakuljon át egész lényünk olyanná, a mely megérdemli az igaz boldogságot. Legyünk önzetlenekké és nemesekek, legyünk mindig jobbak, mint a közöttünk élő embertársaink, ne azt mutasson szüntelen, hogy milyen rossz tud az ember lenni, hanem minő jó lehet, minő jobb lehet, ha ura önmagának, ha megbabolazza féltelen szenvedelmét.

Légy üdvözölve poétikus szép ünnep, ki hivata vagy átforni az emberi lelkeket. — köszöntünk piros pünkösöd napja, amiért alkalmas adsz nekünk lenyünk megnemesítésére, — üdvözlünk, hogy erőt, bátorságot önts belénk a sok keserűség elviselésére és biztats, kitarásra serkents minket, bevágítod elménket, kormányozod bölcseségeddel eszünket és megmutatod az egyedüli helyes, célra vezető utat nekünk.

Törvényhatósági közgyűlés.

A vármegye törvényhatósága e hó 31-én d. e. 9 órakor tartja tavaszi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal:

Alispáni jelentés. Szentesített törvények kihirdetése. Jelentés a számonkérőszék eredményéről. Miniszterelnök leirata az új kormány kinevezéséről. Belügyminiszter leirata a járási számvevői intézmény reformja tárgyában. Közigazgatási bizottság múlt feleli jelentése. A felsőbírói járási főszolgabírói, szépvízi járási főszolgabírói és egy szolgabírói állás, valamint az ezek betöltésével megüresedő összes állások fokozatos betöltése. Nevelési kölcsönpenztárnál megüresedett pénztárnoki állás betöltése. A magánjavak igazgató-tanácsában megüresedett két tanácsosi hely betöltése. Elhagyott gyermekek tartási költségeinek fedezése iránti kérések. Vármegyeház kibővítése tárgyában megtartott árlejt eredményének bejelentése. Fürdő-biztosok kijelölése. Csíkszeredai közkórház kibővítése. Csíkszeredai közkórháznak sebeszi osztály felszerelése. Csíkszeredai közkórháznak 1913. évi költségeloirányzata. Gyergyói közkórház 1913.

bevallása szerint — két csöppet beleeresztett a saját borába és aztán a polarakat kicserélte...

Tágranyított szemmel hallgatták mindketten. A bünyös csendesen zokogott.

— Az idegen bejött, kiitta a bort s a két csöpp mérget, aztán távozott. Keller pedig utána, de alig tudta követni, mert ez az új széri időségi tébolyt okoz, mely eszevesztet futásban nyilvánul. Az idegen is tovarohant az éjszakában, ki a budai hegyek felé. Keller utána. De nem tudta követni oly gyorsan, csak tova mozgó alakját látta a kékies homályban. Öröngve futott föl a hegyoldálnak. Keller utána, várva, míg összerokkad, hogy kirabolhassa... Rohant utána és a szép, tiszta holdfényrel megpillantotta a földön, de már akkor fölőtte az öreg csavargó terdelt... kezében volt az óra, a tollkés, egy boxer és háromszáz korona... S most vitaközás támadt. Keller is, meg a vén csavargó is a maga jussát vitatta. Dulakodni kezdtek s Keller a boxert az öreg csavargó kezéből kiragadva, a fejére sújtott...

Elhallgatott. A fogalmazó fölemelkedett.

— Keller Siegfried...!

Feltekintett a gyilkos. Réveteg pillantása a halott halvány detektívre esett és föloldított:

— O az, akit...

Meggyőnyedt és hátrált. A fogalmazó megértette a vállat.

— Keller Siegfried, — ismételte érces hangon — önt mérgezés és szándékos emberölés miatt a törvény nevében letartoztatott!

Csengett. A rendőr belepert.

— Vigye le a lögyöt!

Elvezette a bünyös. Kellemen detektív kollegájához fordult:

— Bocssáson meg, kollega ur... Az óráját és a tollkését letartoztatott, a labanyomát... csak a megüregve voltam kíváncsi...

évi költségelőrányszata. Csikszeredai kórházlelmező segély iránti kérése. Rancz Lőrincné nyugdíjazása. Adám Imre nyugdíjazása. Szolgbabirák felelőzése költözködési illetményeik tárgyában. Megyei utbiztosok drágasági-pótlék iránti kérése. László Antallal kötött adásvévesi szerződés jóváhagyása. Pótyó Ignác utkaparó végkielégítése. Menaság község kérése a Menaság — csomortáni ut átvelele iránt. Tusnádi Olt-híd építési költségeinek hordozása. Orvosi és bábai oklevelek kihirdetése. Társztörvényhatóságokkal való levelezés.

S z a m a d á s o k : Tisztviselői nyugdíjalapról. Erdőőrzési alapról. Libáni utalapról. Törvényhatósági utkaparók nyugdíjalapjáról. Jegyzők fizetési alapjáról. Telefon hálózati pótló alapról. Jegyzők nyugdíj-alapjáról. Gyergyói kórház tartalek-alapjáról. Háztartási alapról.

M a g a n j a v a k ü g y e i : Erdőőrök és erdőszolgák szervezeti szabályzata. Póthitel engedélyezése. Árva és szeretelház folyó évi költségvetés. Kőzbirtokosságok ajánlati perek megszüntetése iránt. Párhuzamos osztályok költsége a csikszeredai főgimnáziumnál. A tölgyesi erdőbirtokok alapterképének sokszorosítása. A tölgyesi kikötők helyreállításának költségei. Csikszeredai ipari kiállítás segélyezése. Határőrségi őrszemlékanyak építése. Tóke Róza segélyezése. Magyar léghajósok segélyezése. A beszerzésbányai Bethlen Gábor szoborra adomány. Községi ügyek stb.

Véres események Budapes ten.

A parlament többsége erőszakra szánta el magát a közös hadsereg megerősítését célzó véderőjavaslat keresztülvitele érdekében. Örök szűgyene a mai nemzedéknek, hogy a közvélemény előre lehetetlenné nem tette e szándék megkísérlését s hallgatásával felbátorította a kormányt a gyalogatos terv megvalósítására.

A többség a tervet elkészítette. Lemondaték a képviselőház elnökét, Náray Lajost s megválasztották elnöké Tisza Istvánt, ki székfoglalójában csillogó szavakkal hirdette a többség akarat érvényesülésének szükségességét. — De akkor, midőn nemcsak a többség, hanem az egész parlament és a nemzet egyeteme országszerte lelkesedéssel követelte, hogy a nemzet által fenntartott katonaság a nemzeti eszmének ne ellensége, hanem terjesztője legyen s az állam nyelvén vezényeltesse, akkor ez az ember nem állott elő, hogy érvényt szerezzen a többség és nemzet akaratának, hanem — elbújt. S mikor a rezolúció kérdésében a „legalkotmányosabb” király még azt sem engedte meg, hogy a parlament összes partjai egyértelműleg a nemzeti jog csorbításának megakadályozására legalább egy határozatot hozhassanak s távozását követeljék a közös hadügyminiszternek, — akkor ismét visszavonult a többségi akarral.

De most megválasztja magát a képviselőház elnökének és az újabb, mérhetetlen költségeket igénylő, német nyelvű hadsereg fejlesztése érdekében — a többségi akarat erőszakos megvalósítására vállalkozik.

Hitvány szolgalelkűség és meghunyászkodás tette ezt lehetővé. Régebben agyonverték volna azt, ki a magyar országgyűlésen ilyent megkísérelt volna.

Tisza Kálmánt is a nyolcvanas években Budapest utcáin üldözte a tömeg, hogy lámpavastra huzza azért, mert a nemzet ujoncmegajlásai jogát megsorbította. S ha a parlamenti erőszak tovább foly, úgy megériheti még Tisza István is, hogy az atyja sorsára jut, esetleg — kevesebb szerencsével.

1904-ben szintén a katonai létszámfelelése érdekében felborította az országot, most pedig nem telt el huszonnégy órája képviselőházi elnökségének s már forradalomserű utcai harcok folynak a parlament körül.

Felépése mindig és mindenütt bonyodalmat eredményezett. Ez provokálta az általános sztrájkot, mely milliókra menő károkat okoz s indító oka volt a katonaság és munkásság véres összeütközése.

Csütörtökön karddal vagdalták és golyóval terítették le Budapesten az emberek száizait s a vérengzésnek még nincs vége. Sebesültekkel teltek meg a kórházak, melyekben sok ártatlan ember is nyomorékká válva fekszik.

Ez az előjele annak az eredménynek, melyet a többségi akarat érvényesülése előidézni fog.

De mégsem fog célt érni mindenben, mert

az ujoncozást nem lehet foganatosítani a törvénytelenül valószínűleg keresztülviendő ujoncjavaslat alapján sem. Ha pedig a hatalom ezt erőszakkal viszi keresztül, úgy megtölti a hadsereget a szocializmus hatalmas erejével s akkor nem fordulhat elő, hogy egyiket lövesse a másikkal — a saját érdekében.

Most kellene az ellenzéki pártoknak összetartani s félretéve az ellentéteket támasztó választójogi követelést, — megakadályozni minden erővel a véderőjavaslat megszavazását.

Az utcai események lefolyásáról a következő expressz értesítést kaptuk:

Csütörtökön reggel 7 óra tájban kezdődött a tüntetés a külső Váci-úton. — A szervezett munkásság ötvenes csoportokban mozgott és minden járó-kelőt felszólított, hogy szüntessék be a munkát.

Egy szakasz rendőr megtámadta a munkásokat s **verekedés kezdődött**, a melynek folyama alatt **egy 31 éves munkást két rendőr golyó oly szerencsétlenül talált, hogy rögtön szörnyet halt**. Akkor még a többi részen csend volt, a villamosok rendszeren közlekedtek.

Dél előtt 9 órakor kezdődött a nagy tüntetés, a villamosok ablakait beverték, **egy villamos kocsi a Podmaniczky-utcánál felgyújtottak, egy másikat a Nagymező-utcában teljesen felfordítottak s egy tüntető a tetejéről lőtt rá a rendőr-tisztre.**

A kultusz minisztérium előtt fél 10 óra tájban egy rendőrt agyon lőttek.

A vidádó terén a tüntetők nyugodtan ültek a székeken, amidőn a rendőrök kikarták szorítania. Ekkor mindegyik fogta a széket, amelyen ül és minden törhetőt összetörték a léren, virágot, ablakot, még az órat is.

A rendőrökre revorverrel lőttek, a katonaság rohama elől ki nem tértek s rengeteg sebesülés történt s valószínűleg halál is. A Múzeum-körúton egy kapu alá bombát tettek s úgy dobatták fel.

A tömeg folyton nőtt, habár a körútkon, a Rakoczi-úton és Baross-terén rengeteg katonaság volt.

A villamosok d. e. 9 órától kezdve csak imitt-amott közlekedtek, d. u. 3 órától teljesen beszüntették a közlekedést.

Délután 4 óra körül, amidőn már a legrettenetesebb dologtól lehetett tartani, **most már az ablakokból is lövöldöztek, egyszerre felhószakadás támadt, oly erős, hogy 10 perc alatt az utcát teljesen megfiszította egy a demonstrálóktól, valamint a rendőrségtől.** Utánna azonban gyönyörű idő lett és a tüntetés ismét megkezdődött.

Este 9 óra körül a Dohány-utcában és a Csikgőbőban az összes gázlámpákat leverték, valamint a Tökölly-úton is és minden kirakatot, a hol redőny nem volt, vagy pedig széles piros szallagon ez a felirat: „Éljen az általános stb. . .” — bevették.

Az a hír keletkezett, hogy a gázcsöveket felgyújtják s az egész Pestet a légbő küldik. Óriási volt a rémület az egész városban, a gázgyár a gázt elzárta.

A halottak száma 6, ezek közül egy rendőr és egy kisdiák, a többi négy tüntető. A súlyosan sebesültek száma 60, könnyebb sebesülés pár ezer. Ma a tüntetés szünetel s valószínűleg ünnepek után újból kezdődik.

Legujabb.

Lapunk zártakor vettük a következő telephon tudósítást:

A tüntetések szünetelnek, a főváros utcai csendesek, a rend és forgalom helyreállott. Parlament ünnepi szünetet tart.

Halgazdasági szakértekezlet.

Földmivélsügyi miniszterünk fokozottabb mértékben kívánja értékesíteni vármegyénk vízeinek halállományát az eddiginél. Eddig csakugyan olyan volt az állapot e tekintetben, hogy az szűgyene volt mindennek, amit kultúrának lehet nevezni. A Maros és Ölt folyók hires csukája, a havasi patakok nem kevésbé hires pisztrángja munkakerülő orvhalászok zsákmánya volt s legfőlebb egy egy védő ügyvéd kapott belőlük akkor, amidőn a büntetőtörvény alkalmazásának mértékét kellett csökkenteni némely enyves vagy véres kezű atyánkfia sunyi feje fölött. Köztudomásu, hogy vízeink dus halállón anyá rabló gazdálkodás, tiltott robbant és más eszközök ellenőrzéstelen halása következtében a megsemmisüléshez gyorsan közeledett, mert ha történt is ezek megakadályozására valami helyes intézkedés, — eredménytelen maradt az is a közöny és nemtörődőmség zavaros hullámaiban.

A legutolsó órában jött tehát a komoly intelem, hogy e nem csekély fontosságú gazdasági ága vármegyénk területének valamelyes szervezetet, védelmet és ennek következtében lendületet nyerjen. Végli János volt brassói m. kir. kulturmérnök, jelenleg a földmivélsügyi miniszterium halászati osztályában alkalmazott régi barátunk szives jó indulatának kell tulajdonítanunk azt, hogy a miniszter figyelmét felénk irányította s onnan Landraf min. osztálytanácsos társaságában kiküldetést eszközölt ki Csikvármegye haltenyésztésének védelme és fellendítése érdekében tartandó értekezlet megtartására. Ez értekezlet f. hó 21-én a vármegyei hivatal tartotta meg és szomorú eredménye annak megalapítása, hogy az Ölt menten kettő és a Maros gyergyói részen egy halászati érdekeltég társulatát alakult ugyan több évvel ezelőt, de a megalakulás óta alszik mind a hány. Kimondotta ennél fogva az értekezlet, hogy ezen társulatokat mint olyanokat, melyek törvényszabta kötelességeiket nem teljesítik — autonómiajuktól megfosztandók a hatóságok s teendőiket hatósági személyekkel kell majd végeznetni.

E rendelkezésnek reméljük meg lesz a kívánt sikere már csak azért is, mert a miniszterium a halvédelem és a a halásítás költségeinek hordozására anyagi áldozatokra is ígérletet tett, sőt halköltőtelep építésére 1000 koronát már ki is utalt.

A kiküldöttek megtekintették a csikszeredai földmivélsőiskola külső majorjában berendezendő költőtelep helyét és a vármegye magántulajdonát képező gyergyótolgyesi azon területet is, hol ilyen telep építése szintén tervezve van.

Reméljük, hogy a megkezdett ödvös akció meghozza a kívánt eredményeket s hogy ritkán ritkán halhoz jussunk, — nem muszáj majd lennünk az esküdszéki tárgyalások stb. szurtos alakjait és ügyvéd barátaink szives meghívását.

HIREK

A pénzügyi palota építés.

Május 21-én bontották fel a pénzügyi palota építésére vonatkozó zart írásbeli ajánlatokat. Az egész építésre, illetve az építés minden ágára a következő ajánlatok tettek:

Steiner József és Antal Vidor helyi vállalkozók 416,090 K.

Ehrenwald és Sarvary b.-pesti cég 474,759 K.
Ifj. Csizér Lajos és Varady Árpád marosvásárhelyi cég 510,203 K.

Wusmszky Testvérek brassói cég 479,715 K.
Keresztes Tivadar és Müller Gusztáv szászregeni vállalkozók 471,742 K.

Különböző munkákra ajánlatot tettek Hirsch és Frank budapesti kályharakók, kályhákra 18,430 K.

Kiss Jenő pécsi kereskedő ablakredőnyök felszerelésére 1114 K.

Lengyel Jenő és társa kolozsvári cég vízvezetési és csatornázási munkálatokra 10,494 K 31 f.

Gary és társa villamosmű vállalat Csíkszereda, villanyvilágítás és telefon bevezetésre 7826 K.

Az ajánlatokból megállapíthatjuk, hogy a legkisebb összegű ajánlat is 60,000 koronával van felül a kiküldött árakon.

Az államépítészeti hivatal most dolgozik az ajánlatok átszámításával s a napokban fog az igazgató-választmány határozni afelett, hogy az ajánlatok közül melyiket fogadja el, vagy az ajánlatok figyelembe vételét nélkül újabb árlejtést hirdessen.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Nagy Miklós nagykikindai törvényszéki jegyzőt a kalocsai törvényszékhez helyezte át.

Rajzkilállítás. Ez év június hó 9-én és 10-én d. e. 9-12-ig és d. u. 3-5-ig a főgimn. tanulóinak egyes rajzaiból rajzkilállítás lesz a főgimn. rajztermében, amit az érdeklődő közönség a jelen időben ingyen megtekinthet.

A bíróság köréből. A király Fejér Gyula fogarasi járásbírói jegyzőt a fogarasi, Szabem Lúkaics nagy-szebeni törvényszéki jegyzőt a korósbányai, Glósz Miksa dr.-t, a kolozsvári ítélőtáblánál alkalmazott bírósági jegyzőt a szelistsyeyi járásbíróvághoz albirakka kinevezte.

A „Székelység” legutolsó számában olvasuk, hogy értesülése szerint a helybeli bíróságnál áthelyezések várhatók a közel jövőben s ez a bíróság „megerosítése” érdekében lenne szükséges. Valószínű, hogy az a hitalom, melyről értesülést szerzett, megkísérelt, hogy az igazságügyminiszternek ideiglenesen megadott jog gyakorlása használtassék fel a bíróság megerősítésének érdekében. Szerencse, hogy a kormány szövegében nem álló hírlapok megjelenési helye nem dorgálható, mert különben a mi „áthelyezési”-ünket is eddig javaslathoz hozta volna a „Székelység” — írtékcsék helyen.

Közigazgatási bejárás. A gergelyszentmiklós — pongracetói — löhavaszi gözüzemi parvasutak közigazgatási bejárása e hó 15., 17-én történt meg. Május 15-én este Herzberg Károly és társai a Szilgyi fele vendéglőben tartsas városal rendeztek, a melyen megjelent Gyálóky Sándor vármegyénk főispánja is.

Kinevezések. A vármegye alispánja Koka András állami utkaparót vármegyei tiszti hajdúnak, Bíró Andrást a szelistsyeyi járási főlőzölgabíróvághoz hivataloságnak nevezte ki, Fodor Sándor tiszti hajdút pedig központi szölgálatra rendelte be.

A földgáz feltárások sikere. A mezőcsanak az állam tulajdonában levő e tavaszián fokozottabb mértékben látott hozzá a földgázterületnek felkutatásához. Ezek a feltárások a legteljesebb sikerrel jártak. Ugyanis a régi gázkutató mintegy 220 méternyre fekvő 10 sz. kutató furás 63 méter mélységben naponta 36,300 köbméter, a 350 métertávú fekvő 80 méter mély furás napi 75,700 köbméter, a legtavolabbi 750 méternyre fekvő 12 sz. 100 méter mély földgáz szölgálat. Az államnak százeada ezt a három kutató urást addig folytattani, míg egy-egy furás termelő képessége napi 100,000—150,000 köbméterre emelkedik. E feltárások biztositják azt, hogy a mezőcsanak állami vállalatok elvezítésének keresztül lesznek képesek földgáz szölgálatni. Alapos kiútás van arra is, hogy a most megkezdett mezőcsanak kutató urások is hasonló kedvező eredménnyel fognak jární.

Kongregáció ünnepély. A helybeli főgimn. ifjuságának Mária társulata június hó 2-án (Szent-háromság vasárnap) fél 4 órakor a főgimn. kapujában 20 új tagot fog fölvenni. — A tolvátság után a

főgimn. tornacsarnokában színelőadással egybekötött ünnepély lesz, melynek műsorát legközelebb hozzuk.

Uj gazdasági tudósító. A m. kir. földművelésügyi miniszter 4985—VII—1. sz. rendeletével Lázár Pál róm. kath. tanító, csíkszentmiklósi lakost, gazdasági tudósítónak nevezte ki.

A csíkszeredai vadászárság elnöksége figyelmezteti a t. tagokat, hogy kopó kutyáikat bekezesztve vagy köve tarítsanak annyival is inkább, mert a mezőn és erdőn gazdátlanul talált kutyák kivétel nélkül lefognak lövetni. **Az elnökség.**

Halálozás. Id. Nagy Ferenc nyugalmazott vármegyei kiadó, 48-as honvéd-örörmester, a szögúti egyház főgondnoka, 84 éves korában folyó évi május hó 19-én elhunyt.

Kitüntetés csendőrök. A vármegye területén a közbiztonsági szölgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működésért kerültek dícsérő okirattal nyertek Gálfi Ferenc, Pál Mózes és Gergely Lukács címzetes őrmesterek, továbbá a közbiztonsági szölgálat terén kifejtett tevékenységért és példás magaviseletért nyilvános dícséretben részesítettek Baricz József és Gálfi Ferenc címzetes őrmesterek. A kitüntetések derék csendőröket értek.

A romániai magyar búcsusok. A bukaresi Szent István Egylet, mint minden évben, úgy az idén is búcsujárást rendezett a somlyói pünkösdi búcsúra. A búcsujárás költségei hihetetlenül olcsók s így módot és alkalmat nyújtott a romániai magyaroknak, — hogy minél számosabban kereshessék fel hazájukat, szülőföldjüket. A Szent István hazatias és válalás missziót teljesít a tömeges kirándalások rendezésével s az idei búcsúra is több százan jelentkeztek és érkeztek 25-én, a búcsu helyére Csíksomlyóra. — Romániai véreink e hó 31-ig maradnak itthon s csoportosan fognak visszatérni 31-én d. u. 1 órakor induló vonattal Romániába.

Az új 2 koronás. E hó 20-án léptették életbe az új 2 koronásokról szóló 1912. évi XXI. t.-cikket és bocsátották ki az új 2 koronásokat. Az új 2 koronás nagyobbitól alakja az egy koronásoknak. Alakjára nézve kisebb a régi 1 forintossal s így sokkal kevesebb helyet foglalván el, alkalmasabb a pénztárcában való hordozásra is.

Sertésvész. A vármegye minden községe megvan újra fertőzve disznóvész és orbáncsal, s ezért a helyi sertésvásárt május 21-én tiltották a hatóság.

Uj fogorvosi műterem. Dr. Székely Manó volt karcolvi körövois városunkba letelepedett s a Kossuth Lajos u. 5. szám alatti házban fogorvosi műtermet nyitott.

Tűz. Május 23-ára viradó reggel gyújtogatás folytán meggyulladt csekkelvi Gábosy Lászlóné háza s a tűz csakhamar átharapozott a szomszéd Sánta János csűrre és istállójára is.

Mindhárom épület a lángok martaléka lett — Szegylene lehet a község közigazgatási tisztviselőinek hogy azt sem tudták, hogy hol van a község tulajdonát képező fecskendő. Házzól-házra járva keresték a míg rá akadtak, de az oly gondozatlan berendezett állapotban volt, hogy egyáltalán nem lehetett használni. Szerencse, hogy szélesend volt, mert különben a tűz elpusztította volna talán az egész községet is.

Akl a vendégelt. Jókisküllöfömenti Leánya borral megakarja kínálni, végven 10 litert, á 80 fillérjével Helvig G. János borpincejéből Csíkszeredában.

Tanulmányi kirándulás. A helybeli róm. kath. főgimnázium VI. oszt. tanuló ifjusága Csató János tanár vezetésével f. hó 21-én a tunszadi szoroknak és környékének geologiai tanulmányozása végett tanulásokban gazdag kirándulásban vett részt, — a melynek szép időjárás kedvezett. Tanulmány tárgya volt az Olt eróziója, az üvegkésziús és a szénsav sűrítés.

Az Olt eróziójának megállapítása végett a folyó mindkét partján közeteket gyűjtöttek az ifjak, amelyek összetételéből és heven folyó állapotából a hegység egyidejű keletkezését lehetett bebizonyítani, mivel a gyűjtött közetek anyagi összetétele és kialakulása egyforma. — A szoros szélesedését az Olt partjának vándorlásából lehetett szemléltetve tenni, melyedése pedig a folyó mechanikai erejéből magyarázható meg. Az ifjak érdeklődéssel végezték a nehéz és fáradszó köztelgyűjtő munkát, amiből a következtetések ott a a helyszínen ők maguk vonták le.

Sepsibükszádon az üveg anyagának összeállítását, olvasztását, fúvását és köszürölését meglegő figyelemmel és érdeklődéssel szemlélték s némelyik családokkal bántam az üveg készséta anyagát. — Jóleső örömmel távoztak a szives kalauzolás és értelemes magyarázat után, amelyet a gyár egyik tisztviselője végezt.

Málnásfürdőn a szénsavsűrítés módja kötötte le figyelmüket. A szénsav fűvása hidege a fűzés vas cserését idézte fel felkűkben, aminek többen kifejezést is adtak el nem tagadható mozdulataik által. Megnéztek itt meg a világítási „Sicula” törést, a Mária

forrást, a népszerű és téglagyártást, melyet gépek végeztek. Továbbá szemügyre vettek a fürdő minden egyes részét, megnézték a „Herkules” fürdő főlokát. Voltak az u. n. gözloben, melynek érzécsalódó melegítő hatását magukon tapasztallták. Mindenütt megkóstolták a vizet, amelyről a bizálatot elég alaposlag meg is tudták mondani. Visszajövet Tusnádfürdőn e fáradságos tanulmányutbat be fejezték, ahol bőséges ebéd után élvezték az ózondus, halzamos levegőt, mely az ifjak ajkát a Ludmilla kilátóról hazafias dalra nyitotta fel. A Csíkszeredába való visszsaérkezés után a vezető tanároknak megköszönte és kirándulás rendezését és ismerektehen gazdagodva a jól végezt fáradtságos munka után edesen aludták a holdgok álmát. A szerzett ismeretek bőségesen kárpótolják a 3 K személyenkénti költséget, amelylyel a szülők áldozatot hoztak az ifjaknak.

Eljegyzés. Keresztes Antal eljegyezte özvegy Szopos Beniné leányát, Annuskát.

Házasság. Koós Andor honvédfőhadnagy és Kovaszai Ágnes folyó hó 11-én tartották esküvőjüket Kézdimárkosfalván.

Hány tanító van Magyarországon? A legutóbbi népszámlálás adatai szerint Magyarországon 32,306 tanító van. Ezek közül 10,851 nő és 21,455 férfi. Egy tanítóra állag 61 növendék jut, persze csak a tényleg iskolába járó gyermekeket számítva. Mert majdnem 5 százalék azon gyermekek száma, akik részére nincs tanító, nincs iskola.

Varázsvuola. Ezen pompás új hangszeren bárki egy óra alatt megtanulhat játszani. A „Varázsvuola”, mely 20 trómbialhanggal és 4 bőgővel van ellátva, dalokkal és iskolával csekély 4 koronába kerül. „Varázsvuola” rendkívül könnyen fújható, szinte magától szól meg és ezért fiatalnak és öregnek, sőt gyermekeknek is kedvelt hangszere. A „Varázsvuola” kizárólag Wagner a „Hangszerkirály”-nál kapható. (Budapest, Jöcsel-körút 15. Árjegyzék ingyen.)

A magyar királyi csendőrség új legyvere. Ötfelesége legmagasabb engedélyvel a magyar királyi csendőrség részére, az eddigi használatban volt forgópisztolyok helyett, a budapesti fegyvergyárban készült 7,65 mm.-es önműködő ismétlő Frommer-pisztolyok rendszeresítettek. A Frommer-pisztoly tulajdonképpen a visszalökés (nem a gáznyomás) által működtetett automatikus pisztoly, mely ugyanazon a legföktelebebb závarzáttal bír, mint a modern katonai ismétlő puskák, miáltal a legénység beoktatása is lényegesen könnyebb, mint bármely más önműködő pisztolylyal, amelyeket a Frommer-pisztoly — mint a végezt próbák igazolták — különben is minden tekintetben messze fölülmel. Működésének feltétlen megbízhatósága, szerkezetének egyszerűsége és szoliditása, továbbá felülmulhatatlan lövéképessége folytán oly fegyvert nyert a Frommer-pisztolyban csendőrségünk, mely világszerte elismert mintaszerű lövészlelet a fegyvertchnika legújabb és legterjedesebb vívmányával tökéletesíti.

Az iparfejlesztő bizottságok akciója. A marostordavármegyei és marosvásárhelyi Iparfejlesztő-bizottság Bernády György polgármester elnöke alatt állást tartott, mely kimondta, hogy Csík- és Udvarhely vármegyei iparfejlesztő-bizottságaival és a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közreműködésével egy monstre-küldöttéget választ oly célból, hogy az gróf Haller János főispán és az összes székely országgyűlési képviselőket vezetése alatt jelenjen meg a kereskedelmi miniszteriumban és kérje, hogy Marosvásárhelyen a földművelésügyi kirendeltséghez hasonló kereskedelmi miniszteri kirendeltséget létesítsenek. Ennek lesz hivatala a székelyföldi gyárpar fellendítése, illetve létesítése, továbbá a háziipar felújítása és kiterjesztése.

Ismét késelés. Ilyés Ferenc ifjabb, zetalaki lakos többet magával a Csíkygyimes-Középklohoz tartozó Három-kut nevű erdőszegben már régóta dolgozott Dobál Antalnak. Ugyancsak ott kapott munkát egy néhány békási csángó és oláh napszamos is, kik állandó harcban állottak egymással. Így történt a múlt szombaton is, amikor „premondát” (italt és élelmet) osztottak ki közöttük, azonban a verekedés másnapra, vasárnapra hagyták, amikor aztán a munkásház előtti térségben alaposan neki mentek egymásnak. A munkánál levő egynehány székely eközben a munkásházba húzódtak meg, nem törődve a verekedőkkel. A verekedők mit-mit nem gondoltak, egyszerre csak robajjal felnyitották az ajtót s úgy 5—6 csángó és oláh napszamos berontott a szobába. A nagy zavarban a szobában levő székelyek közül Ilyés Ferencnek sikerült legutolsóként kimenekülni a szobából. Késedelmenek meg is adta az árat. Az egyik oláh hosszú késével hátra szúrta, úgy, hogy nyomban összeesett. A szerencsétlen élettelen állapotban beszállították a kórházba s a verekedők ellen az eljárást megindították.

Ösztöndíj pályázat. A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara a keresk. m. kir. miniszter ur f. évi május hó 3-án 31864. sz. a. kolt. rendeletével Mária Valéria főhercegnő O. császári és királyi fűvésze szülötesenek emlékeztetére Voigtländer Frigyes, beesi la-

kos, keresk. tanácsos által alapított üszöndj, kerokon 2300 koronázharomszáz koronát kitevő kamataira nyilvános pályázatot írt ki, a következő módozatot mollett:

1. A fenti kamat öszöndjöt két 2 egyenként 1150—1150 azaz egyezzeröszöndjre—egyezzeröszöndjre koronás öszöndjait alakított.

2. Ez öszöndjüket képesítéshez kötött ipart üző két (2) szegényebb sornu, érdemes, szakmájában kiváló és jözelettel olyan kezdő fiatal, magyarhonos iparos vagy idosebb segédnek fogja odaitélni továbbképzés céljából vagy műhelyi berendezés illetve annak tökéletesítése céljából, — vagy forgó tőke gyűmant, kik atyjuk iparját folytatják s attól az iparüzletét átvettek vagy átvenni akarják.

3. Pályázhatnak a két öszöndjre a 2 pont alatt említett iparos mesterek és segédek közül mindazok, kik katonai szolgálataikat már teljesítették vagy az adó jogerősenes végleg felmentették és akik, ha mesterek legalább 1 évet, ha segédek legalább 5 évet töltöttek ezen minőségben. A katonai szolgálatban töltött idő ezen időbe be nem számítható és általában csak a tényleges műhelyi gyakorlattal töltött évek ehetnek számba.

4. A pályázati folyamodványba megemlítendő az, hogy folyamodó az öszöndjait mely célra igényli (továbbképzés, berendezés, vagy forgó tőkegyerés céljából). Alkban az esetben, ha a berendezés vagy annak tökéletesítése céljából igényli, az is megemlítendő, hogy mily berendezési tárgyakra, gépekre, szerzőmokra vagy az illetékes szűksége, azok mily értéket képviselnek, — továbbá mely hazai gyárban vagy ipartelepen eljárnak azokat — feltéve, hogy belsőldön gyártatnak használni? Ha az öszöndjait folyamodó továbbképzés céljából igényli, megemlítendő az, hogy a továbbképzést hol és miként kívánja eszközölni.

Amennyiben külföldre kívánna utazni, közlendő nyelvismeretét, továbbá az iskola, gyár vagy műhely neve és helye hová ismereteinek gyarapítása céljából menni óhajt és megemlítendő az is, vajjon az illető iskolában, gyárban, műhelybe leendő felvétele biztosítva van-e, vagy sem?

Amennyiben folyamodó atyja műhelyét még nem vette át, az is megemlítendő vajjon van-e erre kilátás s mikor veheti azt át.

5. A folyamodványhoz okvetlenül eszandó a következő mellékletek:

- a) születési bizonyítvány;
- b) magyar honosságot igazoló bizonyítvány;
- c) erkölcsi bizonyítvány;
- d) családi és vagyoni viszonyokat igazoló bizonyítvány;

e) az elsőfokú iparhálósz (ipartestület) bizonylatával, hogy folyamodó mesterséget üz, mióta mester, illetve segéd, atyja iparját folytatja-e, illetve annak műhelyét átvette-e, és ha segéd, jelenleg kinek műhelyében dolgozik?

f) folyamodó szakmabeli kiválóságát igazoló bizonylatok (mesterekétől, iskolától, rendelő felektől, kiállításokról stb).

g) a katonai szolgálat teljesítését vagy a felmentést igazoló okmányok (katonakönyv, hadmentességi díj könyv stb).

Szegényeségi bizonyítvány esatolása esetén a folyamodvány és mellékleti bélyegmentések.

Ha bizonyítvány esatolása a folyamodvány külzeten feltűnően jelzendő.

6. Azok, kiknek az öszöndj oda fog itéltetni, annak kezhez vételét megelőzőleg magyar királyi közjegyző előtt aláírt nyilatkozatot tartoznak bemutatni, melyben kötelezettséget vállalnak az iránt:

a) az öszöndjait valóban a kérvényben jelzett és a nyilatkozatban újból felmentendő célra fogják fordítani és részben alávetik magukat a keresk. m. kir. miniszter által fogantatandó bármily ellenőrzésnek,

b) amennyiben az a vonatkozó rendelkezésben előírtnek atyjuk iparüzletét a rendelkezés előíróba határidő alatt átveszik;

c) a fent a) és b) alatt említett kötelezettségek nem teljesítése esetén az öszöndjait a nevezett miniszter ur ide vonatkozó felszólításának kezhez vételétől számított 14 nap alatt visszafizetik.

Ha az illető netán még kiskorú volna, e nyilatkozatra ugyancsak közjegyző és ugyanazon két tanú előtt atyja vagy gyámjának jóatáll nyilatkozata is rávetendő.

7. A 4. és 5. pontban foglaltak szerint szerkesztett és felszerelt folyamodványok a keresk. m. kir. miniszter ur *Önagyméltóságához* címezve legkésőbb *július 31-ig kumaránkhöz nyújtandók be*.

Később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

G S A R N O K.

A pogányhavas Szent László kápolnácska emlékéért.

Irta: GÁBOR GYULA szépvízi áll. isk. tanító.

Mikor még a magyarok nem voltak a szép hazában, hanem valahol messze keleten Ázsiában kalandoztak s almodták az új hazát, a jövőd Magyarországot, már akkor a utj Csaaba királyfi hunjainak maradványai az erdélyi havasok között megluzódva esendően eldöglettek egytt.

Azt mesélt a vén Pogányhavas, hogy régen-régen őt is több ily pogányhittű család lakta, amely családok itt Andrásfalva névon egy kis községet kepeztek.

Mint megközelülhetlen sasok, nyugodtan is áldozhattak a hadurnak, mert az akkor sürri erdővel borított havas oly biztos menedéket, védelmet nyújtott nekik, hogy oda nem férközhettek senki és semmi, ami őket ott fészkekben zavarta, háborgatta volna.

Azonban a honfoglaló Árpád birtokába véve a szép erdővel koszoruzott Kánaánt, a havasok között lakó és élő testvérőzát is boolvastotta népei közé, gondolva, hogy e két erős tőből sarjadzik majd ki a világ csodájára egy hatalmas szabad, független nemzet: a magyar.

Sok évtized, évszázad telt el, míg a pogány fohjedelmek alatt megerősödött népek közé beférközhett a keresztényiség hódító szelleme, hogy megtörje a fenyvesek homályát, fölmelegítse a herkek lakót.

Bármily nagy volt is az ellenállás, mégis a szent királyok alatt győzött a kereszt hatalma. Erősebb volt az igaz hit ereje, mint a szittyafaj akaratja, mely megszolidította, meghódította az Andrásfalviak kemény szívét s egy szép napon mindnyájan a keresztény káthitro tértek.

Ennek emlékére közös ukaratul egy kápolnácskát emeltek, hogy legyen hol haladalt zongjenek a keresztények Istenének, ki kivetete őket a pogány sütségből s megmutatá az utat az igaz hit eloforrásához.

Igy épült volna tehát az a szép kápolnácska oda a havas ormára a sütet fenyvesek és vadvirágok közé, folyódárokkal és kuszorósákkal körül dekorálva.

A most már teljes pompájában fénylő kápolnácskájukat híven látogatták, féltettek mint drága kincsüket és hísegek voltak hozzá sokáig, miglon a nép-szaporulat, a földművelés lecsuata őket a völgybe, a mostani borviz fürdő helyére — Czibrére — a hol virágzó kis község Czibrefalva fejlődött a régi andrásfalvi lakókból.

Igen, de habár távol is állott tőlük a szívökhöz nőtt kápolnácska, mégsem hagyták el végképpen, mert időnként folkerosték és bucsujáráskeppen kizáródkoltak hozzá.

Szomorú idők következtek! Jött a tatárulás s elűpörte, elpusztította Czibrefalvát lakóival, csak alig egy néhányan tudtak elmenekülni vissza a havasok közé, hogy életüket megmentsek. Tán éppen ekkor volt legerősebb támaszuk a szent hely, e kápolnácska a vad tatársorda dühö ellen és mint védőbástya, edes otthon adott menedéket az üldözötteknek.

Mikor a tatárok elvonultak a vidékről, az elöben maradt Czibrefalviak előjve az erdőségekkel két völgybe, a mostani Csikszentmihály község és Szépvíz község helyére húzódtak le, ahol új orvól, Istenbe vetett hittel fogtak hozzá az újratelepülés nagy munkájához.

Sikerült is a kitarót s szorgalmas elődöknek, mert ma a bevándorlaltakkal, hozzá települöttekkel mindkettő tekintélyes, gazdag községet képez.

Igen, de mi lett tovább a havasi kis kápolnácskával?! Megsommisult, — mert a gyenge utódok, a halátlanok végkép ott hagyták árva, egyedül, még csak fel sem kerestek soha s ő pedig elhagyatottságában az enyészotnek karjaiba dobta magát.

Az idő mostohaaságai megviseltek, megtépték híszke falait, még a pajkos pásztor gyermekek sem kímélvén meg, leszédtek előlaltit is így gondolatlanul évtizedek, évszázadok alatt összemolott, — ma csak alapzata látszik ki a földből.

Csak egy emléke maradt meg, tornyának kis harangoszkája, amelyet jó szívű emberek mentettek meg a jövőnek s 1716. évben újra üntve, tiszta érenyelvél tovább zengett a szépvízi derék iparosok által szépen gondozott „Havi Boldogasszony” kápolna tornyában.

Alig egy pár éve helyet egy nagyobb harang váltotta fel s így jutott el hozzánk, ami iskolánkhoz, a hol most is olyan szépen szól, oly edösen hívogat, buzdít, a munkára, mint századokkal ezelőt hívta a hitűi székelyeket az „Ave Mariára.”

Ertjük szavát, meg is becsüljük, mert valahányszor esengő hangját halljuk, mindig egy történeti mult, Szent László dicődő kora ujal fel felkünkben s elismeréssel és örök hálával gondolunk a hazát forron szerető, de vallásos, buzdó régi elődeinkre, akik a legnagyobb elfoglaltságukban, üldözötés és szenvedések között sem feledtek meg a kápolnácskáról és harangjának hívó szaváról, hanem siettek oda a mohos falak közé kogyolemért, segélyért; — de annál elszomorítóbb, hogy a legujabbkor gyermekei oly keveset vagy éppen semmit sem törődnek, gondolnak a régi emlékekkel s maholnap elfeledik meg a helyet is, ahol a kis kápolnácska állott.

Csak a természet következetes, mert nemskára roszadással molhával borítja be alapzatát a közönyös, hidegszívű emberek elől.

Gondoljuk meg, hogy az elhagyott kápolnácska helye ma is szont s no feledjük, mert emléket vár, amelyet meg is érdemel!

Ujabban értesültöm, hogy gondos plebánusunk már egy kis alapot teremtett is e célra s remélem, a jó lelkek, áldozatra kész hívők megértik őt s nemes törekvésökben segíteni fogják s akkor hiszom, hogy a Pogányhavason a régi Szt. László kápolna romjai fölött nemskára egy szép emlék fogja hirdetni a régi dicődséget s a mi hitéletünket.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

A brassói kiállítás.

Irta: Fodor Jenő kir. gazd. tanár.

A mult héten, folyó hó 16—18-ig zajlott le Brassóban a Szász Gazdasági Egyelet által, a földművelésügyi miniszterium halhatos támogatásával rendezett országos állat-és gépkiallítás.

A kiállítás különösen a szarvasmarhák voltak szép számmal képviselve. Fajták szerint: berni—simmenthali, pingzai, erdélyi magyar és piros-tarka fajfajtak. Szám szerint volt mintegy 800 drb, melyek közül természetesen a piros-tarka szín dominált, a darvas erdélyi magyar csak 72 darabbal volt képviselve.

A kiállítás fényét a berni—simmenthali csoportban nagyban emelték gróf Wenkheim Henrik örökösei Csorvás (Békésmegye), kövesdi Boér Olivér Hídveg (Háromszékmege), Temesváry Gerhárd és János Uzon (Háromszékmege), Háromfalusi gazdakör mezőgazdasági Szeszgyár Szövetkezet Tatrang (Békésmegye), Flagner Frigyes Köhalom (Nagyküküllőmege).

Pingzauiai csoportjában: A magyar Kukoripar Részvénylársaság hotfalusi gyárvezetősége Botfalu (Brassómege), Czell Frigyes és Fiai Brassó, gróf Wenkheim Henrik örökösei Csorvás (Békésmegye), A barcza—roznói pingzai szarvasmarha tenyésztési Egyesület stb.

A magyar erdélyi csoportban: Dr. gróf Teleki Domokos Gernyeszeg (Marostördöm), Erdélyi róm. kath. Státus uradalma Radnóthi, Nagy Simon Szotyor (Háromszékmege), igen szép kollektív kiállítás rendeztek.

A 200 darabot kitevő lókiállítás 2 csoportba volt osztva, u. m.: meleg és hidegverű lovak csoportjára. A melegverű lovak 142, a hidegverűek 58 darabot tettek ki. A kiállítás nevéit igen hosszú volta felsorolni. Kollektív nem is volt, egy tenyésztő 1—2 darabot állított ki. A lókiállításnál a rendezőség takarékoskodás szempontjából azt a hibát követte el, hogy az istállót igen keskeny középfutárakkal készítette, minek következtében a nagy tolongás elkerülhetetlen volta miatt a kiállítás áttekinthető nem volt, de azt könnyű volt megállapítani, hogy a hidegverű lovak tenyésztése nagy fejlődésnek indult.

Sertések közül a Jorkschr, Berkschr, Linkolschr, Mangalicza, Báznai, Linkolschr Mangalicza keresztetések voltak képviselve. Itt lehetett látni a legujabb divatu Linkolschr sertést, mely szintén Angliából lett hozzánk importálva s mely hivatalva volna a mi hazai mangaliczáinkat nemesíteni. Hogy gyors fejlődés, szapora állat is, hogy gondorszörű azt láttuk, de hogy tenyésztve és keresztetve miképpen válik be, azt a jövő fogja megmutatni.

A juhok között, melyek nagyon kevés számmal voltak képviselve ott láttuk a Racskaínkat, Czizajainkat, a préme miatt behozott Karakul és a legjobban tejelő Friczeket, nemkülönben az igen szép és nagytestű Ranka, Fricz keresztetéseket.

A nyulak, libák, kacskák, tyukok kiállítása nem volt a többi állatokkal arányban, számbelileg többen lehetett volna. Ha még a gépkiallítás is felemeltem, nem hagyhatom szó nélkül, hogy Kühne, Clayton és Schultlevarth, Höfler és Schrantz cégek hiányoztak, de lehetett látni a legmodernebb Jurenák két, melynek — bár eléggé eldugott helyen volt — sok bámulója akadt, vevője azonban kevés. Ez különben az egész kiállításra is vonatkozik, mert nem volt olyan nagy az eladás, mint azt remélni lehetett s különösen megrontotta a reményeket a szomszéd Romániának gyenge érdeklődése.

Hogy díjakat kik nyertek, annyival is inkább felesleges felsorolni, mert közülük nem nyert senki, de hogy is nyerjen, mikor kiállítás is csak 2 akadt az egész megeyből. Különben Csikből nemcsak kiállítás, de szemlélődő is kevés akadt, pedig kár, mert a kiállításokat nagy költséggel nemcsak azért rendezik, hogy a megérdemelt munka jutalmát elnyerje, hanem azért is, hogy jó példát mutaltn, mások is kedvet kapjanak hasonló eredmények elérésére.

Rajzásról.

Irta: Csörgő Venczel.

A rajzás a méhészet költészet. A méhek életében a legérdekesebb jelenség. A méhészetben a legkedvesebb, de egyuttal legtöbb leleményes séget igénylő munka a raj befogása.

Minden méhész félretelmen reménykedéssel várja a rajzást, még az is, ki nem akarja mehállományát fejleszteni; hát még annak milyen nagy örömet okoz, ki ettől várja boldogulását!

A rajzás az ország melegebb vidékein már májusban megindul. Csikmegeyben júniusban, gyergyói részen június közepén veszi kezdetét és elart július

végéig. A rajzás kellő határok között a méhállomány értékének emelését jelenti. Ezért feltetnek nagy sújtatást a méhészekre és azt, hogy a természetes rajzás mellett, mit a nép eresztesnek nevez, a mesterséges rajzotatást is üzik, vagyis műrajzokat is készítenek.

Tapasztalat szerint a természetes raj jobb a műrajznál mert a rajbefogás sem jár valami nagy munkával, se különös mesterfogások nem kellene ahhoz, legtovább méhészt e mellett marad, annyival inkább, mert a műrajzkészítés sok babrállással megy és alapos tudást igényel s még sem sikerül mindig.

Külömben is a népszerű és vonzó méhésztet költöztetése ennél a csodálatos szaporodásnál nyilatkozik még teljes szépségében, akkor, mikor a raj látszólag rohanással, újjonzó zsongás között száll a magasba s ott a fák koronája felett, a korlátlan térben, csapongó kedvvel kering néha 20–30 percig, addig, míg az először alkalmas helyet találának leszállásra. Ez olyan gyönyörködtető és szokatlan édes rajjal jár, hogy azt meghallja a méhészt, ha nincs is jelen, de a közelben tartózkodik.

A valódi méhészt ilyenkor egyebet nem tesz, csak szemmel kíséri a raj keringését és nyugodtan bevárja megcsalását.

A kezdő méhészt rendszeren izgalomba hozza a rajzás s ősi szokás szerint előkeresi a csengőt, kolumpot, lecsendkezi vizzel, szorja homokkal a szerzte szállingó méheket, ezekkel véli megakadályozni a raj megszőkését. Pedig ez felesleges munka, sőt helytelen és zavarólag ható ósdi fogás. A raj nem szokik meg solia, biztosan leszáll valami közeli fára, vagy más tárgyra. A raj inkább a befogás után szokott elállni akkor, ha a nap hevének van kitéve, vagy ha a méhlikák nem tisztá.

A raj befogásának sokféle módja van; hogy melyiket alkalmazzuk, az a megszállott raj alakjától és helyzetétől függ. Leggyakoribb az az eset, mikor a raj fára, illetve annak ágára fűrt alakban települ meg.

Ez a legkedvezőbb helyzet s befogása is a legkönnyebb, még azon esetben is, ha csak létráról érjük el.

Ilyenkor a rajbefogó ládát balkezünkben tartva, a raj alá visszük, jobb kezünkkel pedig az ágat egy erős fogással olyan módon rázzuk meg, hogy a raj egyszerre a ládába hulljon.

Ha ez sikerült és a királyné is benne van, akkor a ládát borítsuk egy deszkalappra, ott a fárnyás oldalán olyformán, hogy az egyik szélén kissé feltámasztott láda nyílásán a még szétrepkedő raj minden tagja behuzódhasson. A raj elszállásával nem kell sokáig várni, mielőtt lecsendesedett, azonnal visszük a méhesbe, hogy a már előzetesen kitisztított és tartalékélepekkel, vagy ezek nem léteben lépezdesdes keretekkel felszerelt kaptárba belakoljuk, mi akként történik, hogy a ládikát a csucsával párszor a földhöz kopantjuk, mire az egy gomolyba hulló idő méheket a rajfogó garatra öntjük, honnan rövid idő alatt behuzódnak a kaptárba s ablakot, ajtót feltesszük és békében hagyjuk pár napig. Ha ekkor a rajt egy csomóba huzódva találjuk a kijáró közelében, illetve a felsősoron, ez annak a jele, hogy a raj rendben van.

Azonban nem mindig megy ilyen simán a rajbefogás, de minden körülmények között a gyakorlati méhészt feltalálja magát, a kezdőt pedig kiegészíti a hajból leleményessége. Legtöbb nehézséggel jár a rajbefogás, ha magas la tetőjére száll. Ilyenkor legtovább a rajt úgy igyekeznek hatalmukba keríteni, hogy utánna másznak a fára. Elképzelhető, milyen fáradságos munka ez, holott van egy egyszerű eljárás, mely feleslegesen teszi az ilyen nyaktörő vállalkozást.

Ha a méhes közelében magas fák vannak, tanácsos tartani néhány különböző hosszúságú vékony és könnyű lántrudat. Ha haj van, ezek közül azt vesszük használatba, melylyel fel lehet érni a rajt. A karó végére spárga hurokkal erősítünk egy nagyon könnyű ládikát, aqy dohoz, melyet belől és szelein mezzel bekenünk s azon felül a belsejébe lépdarabot szegeztünk.

Most aztán a ládikát a raj alá emeljük olyformán, hogy a rajcsomó alsó részét érintse.

Ha ez sikerül, a méz illatára a raj megmozdul és rövid időn az egész s lábában lesz, vagy a ládára huzódik.

Ekkor vigyázzal a ládát leeresztjük a földig, a hurkot meglazítjuk és a zsinor, illetve spárgánál fogva a raj hatalmunkban van s vihethük a méhesbe, hogy belakoljuk olyan módon, miként fennebb említve lett.

Ha valamelyik család több rajt ereszt, romlásukra vezet, mert az anya család meggyengül, a rajok is ritkán lesznek életképesek. Ezen oknál fogva csak egy rajt szabad elfogadni.

Ezt úgy érthetjük el, ha megrajzolt családot helyéről elmozdítjuk és máshová tesszük; a rajt pedig az anya család helyére visszük. Így az öreg méhek a rajhoz kerülnek mind; a megrajzolt család fiatal népével nem gondol további rajzásra.

Műrajt készítenek sokféle módon. Ezek között azt tartom leghelyesebbnek, mely a természetes rajzást leginkább megközelíti.

Történik ez a következőképpen: A főhordás közelédtével, a rajzásra készülő népes család összes kereteit szedjük ki, miattal keressük meg a királynét.

Azt a keretet, melyiken a királyné van, tegyük félre. Azután valamennyi keretet népestől vigyük egy távolabb álló kaptárhoz és az eddigi rendet megtartva, rakjuk be, hiányt töltünk ki tartalékélepekkel, vagy egész műlépes keretekkel, mire az ablakot és ajtót feltesszük.

A megürített kaptárba most tegyük vissza a féretelt királynés keretet és töltük meg a kaptárt lépezdesdes keretekkel. Mivel az idős méhek mind ide fognak huzódni, ezzel a természetes rajhoz hasonló műrajt kész. A helyéről más kaptárba telepített családnál van az összes fiasítás, mézészlet, fiatal méhek, herék és anyabölcsök, mielőtt rövid időn királynét kap, ez tehát az anya családnak lelé meg.

Rajzásra legalkalmasabb a nép kezén levő kopü vagy kas, de ennél jobb a Boczonádi felsőnyílású szalmakas.

Az országos kiskaptárak is sok: a rajoznak. A Boczonádi nagy kaptárral is lehet rajoztatni, ha a szerint rendezzük be.

Máskülömben 111 liter ürtartalmával inkább mégis méztermelésre van szauva.

El is lehetne nevezni bátran mézbányának és ezt cseppet sem találja senki túlzásnak, ha figyelemmel kíséri a mérlegen álló kaptárok napi eredményét feltüntető kimutatását. Ezen adatok szerint akácvirágzások, szélesedés időben egyetlen nap 7–8 ső 9% kiló méz lett begyűjtve.

Természetesen ilyen óriási napi eredményre mi nem számíthatunk, mert nincsenek akácerdők, de kárpótlásul nálunk van állandó nyári virág. Ez becsesebb a kéthetes akác idényénél. Ezt igazolják az országos hivatalos számadatok (statisztika). Ebből kiténik, hogy az egész országban a méhészetben Csikmegye áll első helyen.

1910. évben Kolozsmegyében, hol Kolozsvár székhelyűl él és uralkodik az erdélyi méhésztel, a nagyszerű Házsongárdban mintaméhésztelével, felfeltatott 22905 méhesalád, minek évi termése mézben 2589 mm viaszban 170 mm volt, összesen 251478 korona értékben. Csikmegyében 15885 család után 2826 mm. méz és 120 mm viasz volt az eredmény 261384 korona értékben.

Az ország többi megyéjében s azok között Pestmegyében is jóval silányabban állott ki az évi mérleg, holott itt székelt az országos méhészeti egyesület és sok nagyszabású méhésztet van. — Ezek közül egyet szerencsém volt látni Kákucson, hol 4000 holdas gyönyörű birtokon Lieber nagybirtokos 2000 kaptár méhet tart.

Ezeket az érdekes és meglepő dolgokat jó tudni, hogy gazdáink merithessenek ebből bizalmat, bátorságot a méhtartásra. Van még egy időszerű híradásom, minek hasznát csak úgy vehetik, ha most juthat tudomásukra.

Vonatkozok az egy nagyszerű mézelő növényre, mi megyénkben is jól díszlik.

Nevé: Méhilyola (Phacelia). Jól munkált földön sorjában szokás vetni. Vetéstől számítva 2 hónapra kezd virágozni s őszig mézel. Ha június elején vetjük, dus méhelelőt akkor ad, mikor a rétek lekaszállásával a mézhordás megcsappan.

A mag kilója 2 korona és kapható a „Méh-szövetkezetnél” Budapestben, Váci-utca 108 sz.

Ha valaki rendel, kérjen csak „Phaceliát”.

Magyar nevét ott nem ismerik.

Egy buzgó méhészt „mézontó flunké” nevezte el. Emel jobbnak vélem „meh-iholya” elnevezést.

Erre én kereszteltem, mert illatos virágja hasonló az iholyahoz.

A magyar, ősi rossz szokásból írásban, beszédben idegen szavakat használ. Ezen helytelen rossz szokás kiküszöböléséhez tegye meg az első lépést a „Csiki Hírlap”. Ne nyomasson ki kuruc lapjában idegen szavakat. — Ha erőssen akarja, bárki kifejezheti magát zamatos szép nyelvünkön.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Paláncz Sándor urnak.

A „Csiki Hírlap” 16 ik számában Antal P. urhoz, mint a jenőfalvi „Erzsébet emlékalap” ideiglenes pénztárnokához nyílt kérdést intéztem, hogy az emlékalap pénzét végre-valahára valamelyik bankba, gyűmölcsöző tétőre végett tegye be. Antal P. ur azonban, mint a rossz gyermek, csak azért is ellenkezőleg eszelekedett a pénzt, hogy biztosabban legyen, átadta Önnek. — Ön pedig, ugy látszik a pénz átvételével a jogaimat is megkapni vélte ahhoz, hogy a Csiki Hírlap 18-ik számában kirohantást intézzen ellenem és nagy mélfelháborodással ferdíteni iparkodjak a való tenyeket. — S

mindezt csak azért teszi, mert az ügyet 13 év után én kaptartam ki a parázshól. Antal P. ur pedig hiába azt úgy, mint a silyűdő hajó patkányja, azért a pénzért továbbra is ő marad felelős és e felelősége csak akkor szűnik meg, mikor a kezére vett pénzről végleges átszámol a közelebről megalakítandó emlékbizottságnak.

Hogy ömnek, ki jogtalanul állott utamba s avatkozott bele egy olyan ügybe, mely őnt csak annyiban érdekli, a mennyiben annak pénze az ön kezére került, felelek, csak azokért teszem, kik az emlék sorsá iránt érdeklődnek s annak megvalósítását szívóknak viselik. Külömben szóra sem méltatnám nagyképűségdesőt. Mert hát ön igen tisztelt uram, azok közé tartozik, kik nagyon sokat beszélnek, de annál kevesebbet tesznek.

Azt írja ön Palánc ur, hogy nekem régebben is mondtatta azt, hogy az emlékalapból 20 koronát az ismétlődő gyermekek jutalmására fordítottak lát ez a keréken tagadom. Sőt tanukra is tudnék hivatkozni, hogy ön mindig azt állította, valahányszor az ügyről szó volt, hogy az emlékalap pénze egészen a K. kezén van. Csak akkor jutott eszébe ömnek ezzel állítani elé, mikor érdeklődésemmel Antal P. ur a Csiki Hírlap 10-ik számában kijelentette, hogy az emlékalapból 8–10 évvel 20 koronát ömnek adott át, de egy szóval sem említi, hogy milyen célra, pedig nekem, mint az iskolaipari pénztárnokomnak tudnia kellett volna a körülményről, hiszen annak számadáson kellett állniennie. Kollegáim sem szolottak arról soha. Igaznak marad: „aki a vizle esik, a habhoz is kap”.

Aztán hogyan történhetett az meg igen tisztelt P. ur, hogy az alap 13 év alatt csak 12 koronát kamatozott, holott annak kamatja 4 százalék mellett is 27 K 19 fill. volna, persze kamatos kamatot számítva, mint az a pénzüntézetekkel szokásban van.

Azt is írja, hogy a pénz további elhelyezésig az ön kezén marad, mert az a fő, hogy a pénz biztos helyen legyen. Látja kedves P. ur, mi is épen azt akarjuk, hogy a pénz biztos helyen legyen s épen azért sürgetjük annak pénzüntézetbe való helyezését. A közpénzeknek nem privát emberek zsebében, hanem a közpénztárokban van a helye.

Azt is írja P. ur, hogy önöknek senkimen rendelkezik abból, hogy melyik pénzüntézetbe helyezzek el a pénzt. Hát ugyan ki korlátozta önököt abban? De annyit még is kegyeskedjék megengedni, hogy kissé azok is érdeklődhessenek az emlék sorsa iránt, kik a pénzt összeadták. Azt azonban kateszeggel elismerjük, hogy ön volt a szoban forgó tanácsulatszó, naqy tisztos elnöke, de tisztsege hajnali órákkal vegget is ért. Vagy talán az akkora nőmör meg most is tart önnel?

Kedves P. ur! Ha annyira szíven viseli az emlék ügyét, miért nem igyekezett az emlékbizottságot megalakítani, hiszen 13 év alatt lett volna arra elég ideje.

Én azt sohasem mondtam, hogy az emlékalapot szennyes kezek érintették, de azt ön is igen jól tudja, kedves P. ur, hogy a 140 koronát sem érintették szennyes kezek s mégis elszott örökre.

De száz szonak is egy a vege: tessék a kezén levő alapot valamelyik pénzüntézetben elhelyezni s akkor vége szakad a hírlapi polemianak s továbbra is szent lesz a béke közöttünk.

Ferencz József.

392—1912. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Mulirott bírósági végrehajto az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbíroságnak 1912. évi 595. számú végzése következtében Dr. Krak László és Dr. Eri leg. ügyvéd ügyvédek által képviselt Stein Samu és Janc és Fridmann bésti cég javára 21 K. 30 t. 244 K. 86 fillér s jár. emreje 1912. évi márc. hó 10-én fogantatott kielégítési végrehajtas utján felhírfoglalt és 4200 koronára beesült következő ingóságok, n. m.: árú elkek nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbíroság 1912-ik évi V. 255. számú végzése folytán 21 kor. 30 fill. és 244 K. 86 fillér tőkekövetelés, ennek 1911. évi december hó 26. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltótdj és eddig összesen 13 kor. 40 fill. és 52 kor. 20 fillérben bíróilag mar megállapított költségek eröréig a végrehajtatást szenyvedő lakásán Gyimesen leendő meg tartására 1912. évi június hó 10-ik napjának d. e. 11. órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjelvezssel hivatauk meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében késpenzfizeset mellett, a legtovább igényrönek, szlükség esetén beesáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felhírfoglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelendőik.

Kelt Csikszeredában, 1912. évi május hó 13-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajto.

Házvezetőnői

állást keres egy gazdasszonyi teendőkhöz teljesen jártas özvegy asszony, mérsékelt díjazás mellett. Cím megtehető a kiadóhivatásban.

VARÁZSFUVOLA

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, talakkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csikis Wagner a „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legelősebb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. Gyorsjavító műhely. Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Kertészeti jelentés.

3 éves bimbós, szép magas törzsű, alacson törzsű, futó és szomorú rózsafák. Mindenféle konyha- és kertészeti növények nagy választékban kaphatók Helvig G. János kertészetiében Csíkszeredán.

Lapok, u. m.: Budapesti Hírlap, Az Ujság, Magyar Hírlap, Magyarország. Nap minden időben kaphatók Szvoboda Miklós könyv- és papírkereskedésében Csíkszeredán.

KINCSET ÉR

Tordy-féle Hollandi 3 király tea

mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, belműködést szabályozó, nemkülönben a legmáskacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10-12-szeri használatra) gyógytárban 50 fill. Minden gyógytárban kapható.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a mélyen tisztelt helybeli és vidéki közönség szíves tudomására adni, hogy nagy raktári tartok a legjobb fajta szövetekből.

férfi öltönyöket

készíték a legújabb divatok szerint. Felelősséget vállalok azok kifogástalan kivételért.

Mérsékelt árak.

Pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség partfogását kérve, vagyok alázatos tisztelettel:

BAKCSI FERENCZ,
ferfiszabó,
Csíkszeredán.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy raktáron tartok férfi-, női- és gyermekcipőt

a leggyorszeribbítől, a legjobb kivitelig. — Gyermekcipők minden színben nagy választék. Mérték utáni rendelést gyorsan és pontosan eszközölök. Kívánatra hazhoz is elmegeyek. Kérem a n. é. vevő és rendelőközönség szíves partfogását, tisztelettel:

MANDEL IZIDOR

Csíkszereda, Kossuth L.-utca 63. sz. a. 9-10

A szalomban és a gyermekszobában mindenütt ott legyen, mert kicsinyt, nagyot, fiatal és öreget, szegényt vagy gazdagot egyaránt minden esetben szórakoztat. — Mindenütt kapható. **ÁRA KORONA**

Gyártja: a „Cserégyár” R. T. Kismányán. Minden nagyobb városban allandó bizományi raktártől óhajtván fenntartani, e célra ovadékköpes és 26-7 agilis képviselőket keresünk. A budapesti raktár telefonszáma 170-68.

Ne mulassza el az alkalmat, ha Csíkszeredára bejön, betekinteni:

Pontos kiszolgálás!!

7-10

Mózes József
női és férfi divatüzletébe, mert e cégnél kapható a legszebb, legolcsóbb és legdivatosabb:

Női felöltő	12 kor. és felebb	Finom divatos férfi öltöny	15 kor. és felebb
Elegáns leányka kabát	8	fin	12
Finom divatos férfi Raglan	18	kostümök	4

Vidéki megrendelések pontosan lesznek eszközölve.

Kérjük az igen tisztelt vevő közönséget a cégre figyelni.

Szolid árak!

KÖBÁNYAI SÖRKIRÁLY!

Van szerencsénk Csíkszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Csíkszeredán

GÁL FERENCZ SÖRGYÁROS urnál

sörraktárt létesítettünk, a melyben söreink egy eredeti hordókban, valamint gondosan és szakszerűen töltött palackokban mindenkor friss minőségben kaphatók. Kérjük a n. é. sörigazgató közönséget, szíveskedjék ezentúl nevezett képviselőnkél beszerezni. — Söreink úgy a helyföldön, mint a külföldön és messze tengerentúli országokban is a legjobb hírnévnek örvendenek: mi exportáljuk a legtöbb sört hazánkól és a mely kiállításon söreinket bemutattuk, mindenütt a legelső díjat nyertük el egy

1906-ban Budapesten
1900-ban Párisban

1904-ben Florenzben
1905-ben Palermo-ban és Nápolyban, 1906-ban Wienben

1908-ban Londonban
1911-ben Turinban

Jogosult tehát azon meggyőződésünk, hogy söreink forgalmát nagyban emelni fogja a n. é. közönség. — Tisztelettel

Nem tévesztendő össze. Ezen sörök kizárólag csak a fenti cégnél kaphatók.

Köbányai Polgári Sörfőző R. T.

SÖRNEMEK: Polgár, Király, Márciusi, Kivitelű márciusi, Szent István, Köbányai Barátmalata és Dupla Malátásör.

Tavaszi ujdonságok megérkeztek.

Szép választék a legújabb divatu női, férfi és gyerek divatcikkben

Pototzky Pál női és férfi divatüzletében Csikszeredán,

hol mindennemű varrógépek, gyerekjátékok, temetkezési cikkek, kész női és férfi ruhák, cipők, kalapok, nyakkendők, utazó kosarak, bőröndök olcsón kaphatók.

Mátrai Ignácz

órász, ékszerész és látszerész Csikszereda, saját ház

Ajánlja dusan berendezett legújabb szerkezetű

arany- ezüst és Omega zsebbórákat.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövé

ékszerekből

Továbbá látszerészi cikkek nagy választékban. Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Javítások gyorsan és lelkiismeretesen készíttetnek el.

GÉPÜZEMÜ

asztalos vállalat

Csikszereda Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos munkákat minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mester uraknak szakszertű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében

HIRDETÉSEKET

olcsó ár mellett felvesz a kiadóhivatalt

d OHARAS

Legjobb sör

SÖR

a „Pilseni Ősforrás”

Csikvármegye területén
egyedüli elárúsító hely Csik-
szeredában:

özw. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszeredán (a régiivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes
női és férfi divatárak a legolcsóbb árban. —

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéri a cimre ügyelni!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Bécsi és budapesti körutamból hazatérve, szíves tudomására hozom a n. e. hölgyközönségnek, hogy Csikszeredában a Rákóczi-utcában levő dohány-tözsde mellett, a mai kornak megfelelő és a legkényesebb igényeket is kielégítő

Női kalap divattermet és modellek szerint fűzőkészítő műhelyt

nyitottam Raktáron tartok párisi és bécsi modell-kalapokat, ugyszintén minden e szakmába vágó divateikket. Elvállalom mindennemű kalapoknak izékes díszítést és atalakítását. Gyászkalapokat raktáron tartok. Mérték szerint készítek megfelelő módon: fűzőt, haskötőt, hátegyenesítőt és mell-tartókat; minden e szakmába vágó cikkeket javítást és takarítását pontosan és jutányos árban eszközölöm. A t. hölgyközönség jóakaratu támogatását kérve és biztosítva a pontos kiszolgálásról, vagyok tisztelettel

Ligeti Samuné női kalap divatterme
CSIKSZEREDÁBAN.

Filó Károly nagy temetkezési intézete, Csikszeredán, saját ház.

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kiállításban. szemfódelek könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászfátyolok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű ércoporsók kizárólagos raktára. Díszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

Értesítés!

Van szerenésém a t. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a **disztionóm Párlsban** volt tanulmány uton, a honnan február hó elsején jött vissza.

Szezszerü ujdonságok

március hó elejétől már raktáron vannak.

A t. hölgyközönség szíves partfogását kérve, maradok tisztelettel:

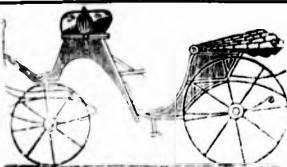
MÁTHÉ JÓZSEF női divatkalap- és rövidáru-üzlete,
[CSIKSZEREDA,] Kossuth Lajos-utca (Grünwald Albert-féle ház).

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus, saját készítményü felvágottak, sonka, kolbász és tormás virstli. Szalonna és zsir nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szíjgyártó üzlete

Csikszereda, Mikó-utca 16 sz.
(Sajút ház)

Kocsigyártó, nyerges, fényezési munkák, ugyszintén kárpitos, bulorlehuzás és díszítési munkák, matrácok és paplanok; kész kocsik, szekerek, szanók és mindenféle tölött és tölöttlen hutorok, a lehető legjutányosabb árakért; esetleg részletfizetés mellett is kaphatók. Sajút készítményü ügyfetelek, ruganyos matrácok, elegáns falakkal, valamint kocsik ülések stb. állandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrecia hámfestő- és impregnáló zsíradékok fekete és naturszínben.

Legjutányosabb bevásárlási forrás

ugymint: hajtópokban, manükör-készletekben, zsebkésekben, pénz-érszényekben és mindennemű különlegességekben, valódi YES porcellán-puder, Dianna sósborsesz és Nestlé-féle gyermek táplizst, filerakata

FEKETE VILMOS Első Csikvármegyei illatszere- és piperekereskedésben
— Csikszeredán. —

Kellemes üdítő ital

a Hosszuasszói Erzsébet SAVANYUVIZ

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető

A Hosszuasszói forrás kezelőszegénéll Csikszeredán.